

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o potvrđivanju Konvencije o računarskom kriminalu

Proglašavam **Zakon o potvrđivanju Konvencije o računarskom kriminalu**, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva, na prvoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2009. godini, dana 13. oktobra 2009. godine.

Broj: 01-2685/2

Podgorica, 19. oktobra 2009. godine

Predsjednik Crne Gore

Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tač. 2 i 17 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 24. saziva, na prvoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2009. godini, dana 13. oktobra 2009. godine, donijela je

Zakon o potvrđivanju Konvencije o računarskom kriminalu

*Zakon je objavljen u "Službenom listu CG - Međunarodni ugovori",
br. 4/2009 od 20.10.2009. godine.*

Član 1

Potvrđuje se Konvencija o računarskom kriminalu sačinjena 23. novembra 2001. godine u Budimpešti, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

Član 2

Tekst Konvencije u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na crnogorski jezik glasi:

KONVENCIJA O RAČUNARSKOM KRIMINALU

Budimpešta, 23. novembar 2001. godine

Uvod

Države Članice Savjeta Evrope i druge države potpisnice,

Smatrajući da je cilj Savjeta Evrope da postigne veće jedinstvo svojih članova;

Priznavajući važnost promovisanja saradnje sa drugim državama članicama ove Konvencije;

Ubijedene u potrebu da se, kao prioritetna sprovodi zajednička kaznena politika u svrhu zaštite društva od računarskog kriminala, inter alia, usvajanjem odgovarajućih zakonskih propisa i unaprjeđivanjem međunarodne saradnje;

Svjesne dubokih promjena koje je donijela digitalizacija, konvergencija i stalna globalizacija računarskih mreža;

Svjesne rizika da se računarske mreže i elektronske informacije mogu takođe koristiti za izvršenje krivičnih djela i da dokazni materijali koji se odnose na takva djela mogu biti uskladišteni u tim mrežama ili prenošeni preko njih;

Priznavajući potrebu saradnje između država i privatnih preduzeća u borbi protiv računarskog kriminala i potrebu zaštite legitimnih interesa u korišćenju i razvoju informatičke tehnologije;

Sa uvjerenjem da efikasna borba protiv računarskog kriminala zahtijeva povećanu, brzu i veoma funkcionalnu međunarodnu saradnju u krivičnim stvarima;

Ubijedene u neophodnost ove Konvencije u cilju sprječavanja djela usmjerenih protiv povjerljivosti, integriteta i dostupnosti računarskih sistema, mreža i računarskih podataka, kao i sprečavanja zloupotrebe tih sistema, mreža i podataka na taj način što će se predvidjeti kaznene mjere za takva činja kao što je opisano u ovoj Konvenciji i što će se usvojiti mjere dovoljne za efikasnu borbu protiv takvih krivičnih djela, na taj način što će se na unutrašnjem i međunarodnom nivou olakšati otkrivanje, istraga i gonjenje za takva krivična djela i što će se obezbijediti uslovi za brzu i pouzdanu međunarodnu saradnju;

Svjesne potrebe da se obezbijedi odgovarajuća ravnoteža između potrebe za sprovođenjem zakona i poštovanja osnovnih ljudskih prava sadržanih u Konvenciji Savjeta Evrope o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. godine, Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima Ujedinjenih nacija iz 1966. godine, kao i drugim važećim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koji reafirmišu pravo svakog pojedinca da ima sopstveno mišljenje bez ikakvog ometanja, kao i pravo na slobodu izražavanja, koje obuhvata slobodu da, bez obzira na granice, traži, prima i da sa drugima dijeli informacije i ideje svih vrsta, kao i prava koja se tiču privatnosti svakog pojedinca.

Svjesne takođe, potrebe zaštite ličnih podataka, kao što je predviđeno, na primjer u Konvenciji Savjeta Evrope o zaštiti lica u odnosu na automatsku obradu ličnih podataka iz 1981. godine;

Uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravima djeteta iz 1989. godine i Konvenciju o najgorim oblicima dječijeg rada Međunarodne organizacije rada iz 1999. godine;

Uzimajući u obzir postojeće konvencije Savjeta Evrope o saradnji u oblasti kaznene politike kao i slične ugovore koji postoje između država članica Savjeta Evrope i ostalih država, i naglašavajući da je svrha ove Konvencije da dopuni te konvencije kako bi krivičnu istragu i procedure koje se tiču krivičnih djela u vezi računarskih sistema i podataka, učinila efikasnijim i da bi omogućila prikupljanje dokaza za ta krivična djela u elektronskom obliku;

Pozdravljajući najnoviji razvoj događaja koji dalje unaprjeđuje međunarodno razumijevanje i saradnju u suzbijanju računarskog kriminala, uključujući tu akcije Ujedinjenih nacija, OECD-a, Evropske unije i grupe G 8;

Podsjećajući na preporuku Komiteta Ministara broj R (85) 10 koja se tiče praktične primjene Evropske Konvencije o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima u slučajevima "letters rogatory" za presrijetanje komunikacija, preporuku broj R (88) 2 o pirateriji u oblasti autorskih i njima sličnih prava, preporuku broj R (87) 15 koja reguliše korišćenje ličnih podataka u policijske svrhe, preporuku broj R (95) 4 o zaštiti ličnih podataka u oblasti telekomunikacionih usluga sa posebnim osvrtom na telefonske usluge, kao i preporuku broj R (89) 9 o djelima koja su u vezi sa računarima, koja daje smjernice nacionalnim zakonodavstvima u pogledu definisanja određenih djela koja su u vezi sa računarima, i preporuku broj R (95) 13 koja se tiče problema procesnog krivičnog prava u vezi sa informatičkom tehnologijom;

Uzimajući u obzir Rezoluciju broj 1 koju su usvojili evropski ministri pravde na svom 21. zasjedanju (Prag, 10-11. juna 1997. godine) i koja preporučuje Komitetu ministara da podrži napore koje je Evropski komitet za pitanja krivičnog prava (CDPC) uložio kako bi međusobno približio odredbe nacionalnih krivičnih zakonika na polju računarskog kriminala i omogućio korišćenje efikasnih načina sprovođenja istrage u vezi takvih krivičnih djela, kao i Rezoluciju broj 3 usvojenu na 23. zasjedanju Konferencije evropskih ministara pravde (London, 8-9. juna 2000. godine) koja podstiče učesnike pregovaranja u njihovim naporima da pronađu odgovarajuća rješenja koja će omogućiti što većem broju država da postanu članice ove Konvencije, i koja priznaje potrebu za brzim i efikasnim sistemom međunarodne saradnje koji uzima u obzir specifične zahtjeve borbe za suzbijanje računarskog kriminala;

Uzimajući takođe, u obzir Akcioni plan koji su usvojili šefovi država i Vlada Savjeta Evrope prilikom njihovog drugog sastanka (Strazbur, 10-11. oktobar 1997. godine), čiji je cilj traženje zajedničkog odgovora na razvoj novih informatičkih tehnologija, baziranog na standardima i principima Savjeta Evrope;

dogovorile su se o sljedećem:

Poglavlje 1 - Upotreba termina

Član 1

Definicije

U svrhu ove Konvencije:

a) **računarski sistem** označava svaki uređaj ili grupu međusobno povezanih ili uslovljenih uređaja, od kojih jedan ili više njih, u zavisnosti od programa, vrši automatsku obradu podataka;

b) **računarski podaci** označava svako izlaganje činjenica, podataka ili koncepata u obliku koji je pogodan za njihovu obradu u računarskom sistemu, uključujući tu i odgovarajući program na osnovu kojeg računarski sistem vrši svoju funkciju;

c) **davalac usluga** označava:

i) svaki javni ili privatni subjekat koji korisnicima pruža svoje usluge na polju komuniciranja putem računarskih sistema, i

ii) svaki drugi subjekat koji obrađuje ili skladišti računarske podatke za račun takvih komunikacionih usluga ili za račun korisnika takvog servisa.

d) podaci o prometu označava sve računarske podatke koji su u vezi sa komuniciranjem putem računarskih sistema, a koje generiše računarski sistem i koji čine dio lanca komuniciranja, u kojima se sadrže podaci o porijeklu, odredištu, putanji, vremenu, datumu, veličini, trajanju i vrsti predmetne usluge.

Poglavlje II - Mjere koje će se preduzimati na nacionalnom nivou

Dio 1 - Materijalno krivično pravo

Odjeljak 1 - Krivična djela protiv povjerljivosti, integriteta i dostupnosti računarskih podataka i sistema

Član 2

Nedozvoljeni pristup

Svaka članica će usvojiti zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se bespravno pristupanje računarskom sistemu kao cjelini ili nekom njegovom dijelu, kada se učini namjerno, okvalifikovalo u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo. Članica može da uslovi da djelo mora biti učinjeno kršenjem mjera bezbjednosti sa namjerom pribavljanja računarskih podataka ili sa nekom drugom nečasnom namjerom, ili učinjeno u vezi sa računarskim sistemom koji je povezan sa drugim računarskim sistemom.

Član 3

Nedozvoljeno presrijetanje

Svaka članica će usvojiti zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovalo bespravno presrijetanje prometa računarskih podataka koji nijesu javne prirode, ka računarskom sistemu, od njega ili unutar samog sistema, u šta spada i elektromagnetska emisija iz računarskih sistema kojom se prometuju takvi podaci, a kad je učinjeno sa namjerom i uz pomoć tehničkih uređaja. Članica može usloviti da djelo mora biti učinjeno sa nečasnim namjerama, ili učinjeno u vezi sa računarskim sistemom koji je povezan sa drugim računarskim sistemom.

Član 4

Ometanje podataka

1. Svaka članica će usvojiti zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se bespravno oštećenje, brisanje, kvarenje, mijenjanje ili prikrivanje računarskih podataka okvalifikovalo u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo, ukoliko se učini sa namjerom.

2. Članica može rezervisati pravo da uslovi da djela iz stava 1 ovog člana moraju da rezultiraju velikom štetom.

Član 5

Ometanje sistema

Svaka članica će usvojiti zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovalo bespravno i u većem stepenu ometanje funkcionisanja računarskih sistema putem unošenja, prenošenja, oštećenja, brisanja, kvarenja, mijenjanja ili prikrivanja računarskih podataka, ukoliko je učinjeno sa namjerom.

Član 6

Zloupotreba uređaja

1. Svaka članica će usvojiti zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo, ukoliko je učinjeno sa namjerom i bespravno, okvalifikovalo sljedeće:

a) proizvodnja, prodaja, nabavljanje radi upotrebe, uvoz, distribucija i drugi vidovi stavljanja na raspolaganje:

i) sredstava, što podrazumijeva i računarske programe, projektovane ili prilagođene prvenstveno u svrhu izvršenja nekog od djela iz čl. 2 do 5 ove Konvencije.

ii) računarskih lozinki, šifri za pristup, ili sličnih podataka putem kojih se može pristupiti računarskom sistemu kao cjelini ili nekom njegovom dijelu sa namjerom da bude upotrijebljen u svrhu izvršenja nekog od djela iz čl. 2 do 5 ove Konvencije, i

b) posjedovanje neke od stvari navedenih u tački a (i) ili (ii), sa namjerom da se upotrijebi u svrhu izvršenja nekog od djela iz čl. 2 do 5 ove Konvencije. Članica može kroz zakon usloviti da se mora posjedovati određeni broj pomenutih stvari da bi postojala krivična odgovornost.

2. Ne smije se tumačiti da ovaj član uspostavlja krivičnu odgovornost u slučaju kada proizvodnja, prodaja, nabavljanje radi upotrebe, uvoz, distribucija i drugi vidovi stavljanja na raspolaganje, ili posjedovanje, o kojima je riječ u stavu 1 ovog člana, ne služe u svrhu izvršenja djela iz čl. 2 do 5 ove Konvencije, na primjer kada služe za ovlašćeno testiranje ili zaštitu računarskih sistema.

3. Svaka članica može rezervisati pravo da ne primijeni stav 1 ovog člana, pod uslovom da se ta rezerva ne odnosi na prodaju, distribuciju i druge vidove stavljanja na raspolaganje stvari navedenih u stavu 1 tačka a (ii) ovog člana.

Odjeljak 2 - Krivična djela u vezi sa računarima

Član 7

Falsifikovanje koje je u vezi sa računarima

Svaka članica će usvojiti zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovalo unošenje, mijenjanje, brisanje ili prikrivanje računarskih podataka koje za posljedicu ima podatke koji nijesu autentični, sa namjerom da se učini da oni budu smatrani za autentične i da se sa njima u redovne svrhe postupa kao da su autentični, bez obzira na to da li su ti podaci direktno čitljivi i razumljivi. Članica može usloviti da postoji namjera prevare, ili slična nečasna namjera, da bi se ustanovila krivična odgovornost.

Član 8

Prevare koje su u vezi sa računarima

Svaka članica će usvojiti zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovalo nanošenje imovinske štete drugim licima kada se to učini bespravno i sa namjerom, na sljedeće načine:

a) bilo kakvim unošenjem, mijenjanjem, brisanjem ili prikrivanjem računarskih podataka,

b) bilo kakvim ometanjem funkcionisanja računarskih sistema,

sa namjerom prevare ili drugom nečasnom namjerom da se bespravno pribavi imovinska dobit za sebe ili za druga lica.

Odjeljak 3 - Krivična djela u odnosu na sadržaj

Član 9

Krivična djela vezana za dječiju pornografiju

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovale sljedeće radnje, ako se učine namjerno i bespravno:

a) proizvodnja dječije pornografije u cilju njene distribucije preko računarskih sistema;

b) nuđenje ili stavljanje na raspolaganje dječije pornografije preko računarskih sistema;
c) distribucija ili prenošenje dječije pornografije preko računarskih sistema;
d) nabavljanje dječije pornografije preko računarskih sistema za sebe ili za druga lica;
e) posjedovanje dječije pornografije u računarskom sistemu ili na medijima za smeštanje računarskih podataka.

2. U smislu stava 1 ovog člana **dječija pornografija** obuhvata pornografski materijal koji vizuelno prikazuje:

a) maloljetno lice koje učestvuje u eksplicitnom seksualnom činu;
b) lice po čijem se izgledu može zaključiti da je maloljetno, koje učestvuje u eksplicitnom seksualnom činu;
c) realističke slike koje predstavljaju **maloljetno lice** koje učestvuje u eksplicitnom seksualnom činu;

3. U smislu stava 2 ovog člana maloljetno lice obuhvata sva lica mlađa od 18 godina. Članica može, međutim, da postavi nižu starosnu granicu, koja ne smije biti niža od 16 godina.

4. Svaka članica može sebi rezervisati pravo da ne primjenjuje, u cjelini ili djelimično, st. 1 tačka d i e i st. 2 tačka b i c ovog člana.

Odjeljak 4 - Krivična djela koja se odnose na povredu autorskog i srodnih prava

Član 10

Djela koja se odnose na povredu autorskog i srodnih prava

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovalo kršenje autorskih prava, definisanih u zakonima te članice, koji se odnose na obaveze koje je ona preuzela po Pariškom aktu od 24. jula 1971. godine, po Konvenciji iz Berna o zaštiti literarnih i umjetničkih djela, zatim po Ugovoru o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine Svjetske trgovinske organizacije i WIPO ugovoru o autorskom pravu, izuzimajući moralna prava sadržana u tim Konvencijama, kada su ta djela učinjena namjerno, u obimu koji ih kvalifikuje da imaju komercijalni karakter, a učinjena su pomoću računarskih sistema.

2. Svaka članica treba da usvoji takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovalo kršenje sličnih prava definisanih u zakonima te članice koji se odnose na obaveze koje je ona preuzela po Međunarodnoj konvenciji za zaštitu izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radio difuziju (Rimska konvencija), zatim po Ugovoru o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine Svjetske trgovinske organizacije i WIPO ugovoru o autorskom pravu, izuzimajući moralna prava sadržana u tim Konvencijama, kada su ta djela učinjena namjerno, u obimu koji ih kvalifikuje da imaju komercijalni karakter, a učinjena su pomoću računarskih sistema.

3. Svaka članica može sebi rezervisati pravo da u ograničenom broju slučajeva ne propisuje krivičnu odgovornost u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, pod uslovom da na raspolaganju stoje druge vrste efikasnih pravnih sredstava i da ta rezerva ne negira međunarodne obaveze te članice definisane u međunarodnim instrumentima iz st. 1 i 2 ovog člana.

Odjeljak 5 - Ostali oblici odgovornosti i sankcije

Član 11

Pokušaj i pomaganje ili podstrekavanje

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovalo namjerno pomaganje ili podstrekavanje na izvršenje nekog od djela iz čl. 2 do 10 ove Konvencije, sa namjerom da se takvo djelo učini.

2. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se u njenom nacionalnom pravu kao krivično djelo okvalifikovao namjerno učinjen pokušaj izvršenja nekog od djela iz čl. 3 do 5, 7, 8 i člana 9 stav 1 tačka a i c ove Konvencije.

3. Svaka članica može sebi rezervisati pravo da ne primjenjuje, u cjelini ili djelimično, stav 2 ovog člana.

Član 12

Odgovornost pravnih lica

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se pravna lica mogla pozvati na odgovornost za krivično djelo ustanovljeno na osnovu ove Konvencije, koje je izvršilo fizičko lice koje ima rukovodeću ulogu u tom pravnom licu djelujući kao pojedinac ili kao dio nekog organa pravnog lica, a na osnovu:

- a) ovlašćenja da zastupa pravno lice;
- b) ovlašćenja da donosi odluke za račun pravnog lica;
- c) ovlašćenja da vrši kontrolu unutar tog pravnog lica.

2. Osim slučajeva iz stava 1 ovog člana, svaka članica preduzeće mjere neophodne da bi se pravno lice moglo smatrati odgovornim i u slučajevima kada je nepostojanje nadzora ili kontrole od strane fizičkih lica iz stava 1 ovog člana, omogućilo izvršenje krivičnih djela definisanih u skladu sa ovom Konvencijom, koje je izvršilo fizičko lice za račun tog pravnog lica i u njegovo ime.

3. U zavisnosti od pravnih principa pojedinih članica, odgovornost pravnog lica može biti krivične, građanske ili administrativne prirode.

4. Ta odgovornost neće isključivati krivičnu odgovornost fizičkog lica koje je djelo izvršilo.

Član 13

Sankcije i mjere

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi se osiguralo da krivična djela iz čl. 2 do 11 ove Konvencije podliježu efikasnim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama koje obuhvataju i lišenje slobode.

2. Svaka članica omogućiće da pravno lice koje je odgovorno u skladu sa članom 12 ove Konvencije, podliježe efikasnim, proporcionalnim i odvraćajućim krivičnim sankcijama, ili sankcijama koje nijesu krivične prirode, a koje obuhvataju i novčane kazne.

Dio 2 - Procesno pravo

Odjeljak 1 - Zajedničke odredbe

Član 14

Oblast primjene procesnih odredbi

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi uspostavila ona ovlašćenja i procedure koji su predviđeni u ovom odjeljku, za svrhe određenih krivičnih istraga i postupaka.

2. Izuzetno od člana 21 ove Konvencije, svaka članica će ovlašćenja i procedure iz stava 1 ovog člana primjenjivati na:

- a) krivična djela iz čl. 2 do 11 ove Konvencije;
- b) ostala kažnjiva djela izvršena pomoću računarskih sistema; i
- c) prikupljanje dokaza za kažnjiva djela u elektronskoj formi.

3. a) Svaka članica može rezervisati pravo da mjere iz člana 20 ove Konvencije primijeni samo na ona djela ili kategorije djela koje tačno odredi u svojoj rezervi, pod uslovom da opseg tih djela ili kategorija djela nije ograničen više od opsega djela na koje se primjenjuju mjere iz člana 21 ove Konvencije. Svaka članica treba da nastoji da svoju rezervu svede na što manji obim kako bi se mjere iz člana 20 ove Konvencije mogle primjenjivati što šire.

b) U slučaju da članica, uslijed ograničenja u svojim propisima koji su na snazi u vrijeme usvajanja ove konvencije, nije u stanju da mjere iz čl. 20 i 21 ove Konvencije primijeni na komuniciranje koje se odvija unutar računarskih sistema davaoca usluga u slučaju kada ti sistemi:

i) funkcionišu za račun zatvorene grupe korisnika, i

ii) ne koriste javne komunikacione mreže i nijesu povezani sa drugim računarskim sistemom, bilo javnim bilo privatnim, onda ta članica može rezervisati pravo da ne primjenjuje te mjere na takav tip komuniciranja. Svaka članica treba da nastoji da svoju rezervu svede na što manji obim kako bi se mjere iz čl. 20 i 21 ove Konvencije mogle primjenjivati što šire.

Član 15

Uslovi i ograničenja

1. Svaka članica obezbijediće da uspostavljanje, implementiranje i primjena ovlaštenja i procedura navedenih u ovom odjeljku, podliježe uslovima i ograničenjima predviđenim nacionalnim pravom, koje mora omogućiti adekvatnu zaštitu ljudskih prava i sloboda, uključujući i prava koja proizilaze iz obaveza koje je članica preuzela po osnovu konvencije Savjeta Evrope o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. godine, Međunarodnog pakta Ujedinjenih nacija o građanskim i političkim pravima iz 1966. godine i ostalih važećih međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima, i koje će poštovati princip proporcionalnosti.

2. Ti uslovi i ograničenja mogu, u zavisnosti od karaktera ovlaštenja ili procedura o kojima se radi, između ostalog, obuhvatati sudsku kontrolu ili drugu vrstu nezavisnog nadzora, osnove koje opravdavaju primjenu tih ovlaštenja ili procedura, i ograničenje područja primjene i trajanja ovlaštenja ili procedura.

3. U stepenu koji je saglasan sa javnim interesima, a naročito sa pravilnom primjenom prava, članica će razmotriti koji uticaj ovlaštenja i procedure iz ovog odjeljka imaju na prava, odgovornosti i legitimne interese trećih strana.

Odjeljak 2 - Brzo čuvanje i zaštita uskladištenih računarskih podataka

Član 16

Brzo čuvanje uskladištenih računarskih podataka

1. Svaka članica treba da usvoji takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi svoje nadležne organe ovlastila da mogu da naredi ili na drugi sličan način postignu ekspeditivno brzo čuvanje i zaštitu određenih računarskih podataka, uključujući tu i podatke vezane za promet podataka, koji su uskladišteni korišćenjem računarskih sistema, a posebno u slučaju kada postoji osnovana sumnja da su računarski podaci naročito izloženi gubljenju ili izmjenama.

2. Kada članica primijeni stav 1 ovog člana tako što naredi licu da sačuva i zaštiti određene uskladištene računarske podatke koji su u posjedu tog lica ili su pod njegovom kontrolom, članica treba da donese takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi mogla to lice da obaveže da integritet tih računarskih podataka štiti i sačuva za potrebno vrijeme, a najduže 90 dana, kako bi se nadležnim organima omogućilo da podatke pregledaju. Članica može da predvidi da se navedena naredba može uzastopno obavljati.

3. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere kojima može da obaveže lice koje čuva ili lice koje štiti računarske podatke, da pokretanje takve procedure drži u tajnosti za period koji je za to predviđen nacionalnim zakonodavstvom.

4. Na ovlaštenja i procedure o kojima je riječ u ovom članu primjenjivaće se odredbe čl. 14 i 15 ove Konvencije.

Član 17

Brzo čuvanje, zaštita i djelimično otkrivanje podataka o prometu

1. Svaka članica će usvojiti, u vezi sa podacima o prometu koje treba sačuvati u skladu sa članom 16 ove Konvencije, takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi:

a) obezbijedila da brzo čuvanje podataka o prometu bude moguće bez obzira da li je u taj promet bio uključen jedan davalac usluga ili više njih, i

b) obezbijedila da se nadležnim organima te članice ili licu koje ti organi imenuju, može brzo otkriti ona količina podataka o prometu koja će biti dovoljna za identifikaciju davaoca usluga i putanje kojom je promet izvršen.

2. Na ovlaštenja i procedure iz ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 14 i 15 ove Konvencije.

Odjeljak 3 - Izdavanje naredbe

Član 18

Izdavanje naredbe

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale mjere koje su potrebne da bi svoje nadležne organe ovlastila da mogu narediti:

a) svakom licu na teritoriji članice da mora predati određene računarske podatke koje posjeduje, odnosno, koji su pod njegovom kontrolom, a koji su smješteni na računarskom sistemu ili na medijumu-sredstvu za smještaj računarskih podataka; i

b) svakom davaocu usluga koji svoje usluge vrši na teritoriji te članice da mora predati podatke o pretplatniku na te usluge, koje taj davalac usluga posjeduje ili nad kojima ima kontrolu.

2. Na ovlaštenja i procedure iz ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 14 i 15 ove Konvencije.

3. U smislu ovog člana, podatke o pretplatniku čini svaki podatak koji postoji u obliku računarskih podataka ili u bilo kojem drugom obliku, koje posjeduje davalac usluga i koji se odnose na pretplatnika njegove usluge, pri čemu se izuzimaju podaci o prometu ili podaci iz sadržaja koji se prenosi, na osnovu kojih se može ustanoviti:

a) vrsta komunikacijskih usluga koje je koristio, tehničke usluge i vremenski period korišćenja usluga;

b) identitet pretplatnika, njegova poštanska adresa ili geografska lokacija, broj telefona i ostali brojevi preko kojih se može kontaktirati, listing plaćanja i podaci o plaćanju, koji su dostupni kroz ugovor ili drugu vrstu sporazuma o korišćenju usluga;

c) svaka informacija o lokaciji na kojoj je komunikaciona oprema postavljena, do koje se može doći preko ugovora ili sporazuma druge vrste o korišćenju usluga.

Odjeljak 4 - Pretraživanje i zaplena računarskih podataka

Član 19

Pretraživanje i zaplena uskladištenih računarskih podataka

1. Svaka članica će usvojiti takve legislativne i ostale neophodne mjere da bi ovlastila svoje nadležne organe da na njenoj teritoriji mogu pretražiti ili na sličan način pristupiti:

a) računarskom sistemu ili nekom njegovom dijelu i računarskim podacima koji su tamo smješteni; i

b) medijumima-sredstvima za smještaj računarskih podataka na kojima bi određeni računarski podaci mogli biti smješteni.

2. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi u slučaju kada njeni nadležni organi pretražuju ili na sličan način pristupaju računarskom sistemu ili nekom njegovom dijelu u skladu sa stavom 1 tačka a ovog člana i osnovano posumnjaju da su podaci koje traže smješteni na drugom računarskom sistemu ili dijelu sistema na teritoriji te članice, pri čemu su podaci redovno dostupni sa prvog sistema, ti nadležni organi mogli odmah da prošire svoju pretragu ili na sličan način pristupe i tom drugom računarskom sistemu.

3. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi svoje nadležne organe mogla ovlastiti da zaplijene ili na sličan način obezbijede računarske podatke do kojih su došli u skladu sa st. 1 ili 2 ovog člana. Te mjere obuhvatiće sredstva i ovlaštenja:

a) da se zaplijeni ili na sličan način obezbijedi računarski sistem ili njegov dio, ili medijum-sredstvo za smještaj računarskih podataka;

b) da se napravi i zadrži kopija tih računarskih podataka,

c) da se održi integritet važnih uskladištenih računarskih podataka, i

d) da se ti računarski podaci učine nepristupačnim ili da se uklone iz računarskog sistema kome se pristupilo.

4. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi svoje nadležne organe mogla ovlastiti da naredi svakom licu koje poznaje funkcionisanje računarskog sistema ili poznaje mjere zaštite računarskih podataka na tom sistemu, da pruži sve potrebne podatke kako bi se omogućilo preduzimanje mjera iz st. 1 i 2 ovog člana.

5. Na ovlaštenja i procedure iz ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 14 i 15 ove Konvencije.

Odjeljak 5 - Prikupljanje računarskih podataka u realnom vremenu

Član 20

Prikupljanje podataka o prometu u momentu njihovog nastajanja (u realnom vremenu)

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi svoje nadležne organe mogla ovlastiti da:

a) na teritoriji te članice prikupljaju ili snimaju primjenjujući tehnička sredstva, i

b) primoraju davaoca usluga da u okviru njegovih tehničkih mogućnosti,

i) na teritoriji te članice prikuplja ili snima primjenjujući tehnička sredstva, ili
ii) saraduje sa nadležnim organima i pomaže im u prikupljanju ili snimanju u realnom vremenu podataka koji se odnose na promet određenog komuniciranja na njenoj teritoriji koje se prometuje preko računarskih sistema.

2. U slučajevima kada članica, zbog principa koji postoje u njenom nacionalnom pravnom sistemu, ne može da usvoji mjere iz stava 1 tačka a ovog člana, može umjesto toga da usvoji zakonodavne i druge mjere koje su potrebne da bi omogućila prikupljanje ili snimanje u realnom vremenu podataka koji se odnose na promet određenog komuniciranja koje se obavlja na njenoj teritoriji a preko tehničkih sredstava koja se nalaze na toj teritoriji.

3. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi davaoca usluga mogla obavezati da čuva tajnost svih informacija o sprovođenju i u vezi sprovođenja mjera predviđenih u ovom članu.

4. Na ovlaštenja i procedure iz ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 14 i 15 ove Konvencije.

Član 21

Presrijetanje podataka koji se nalaze u sadržaju elektronskih komunikacija

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere, u vezi sa nizom teških djela koja će biti preciznije uređena nacionalnim pravom, da bi omogućila svojim nadležnim organima da:

a) na teritoriji te članice prikupljaju ili snimaju primjenom tehničkih uređaja, i da

b) primoraju davaoca usluga da u okviru svojih tehničkih mogućnosti:

i) na teritoriji te članice prikuplja ili snima primjenom tehničkih uređaja, ili

ii) saraduje i pomaže nadležnim organima u prikupljanju ili snimanju u realnom vremenu podataka koji se nalaze u sadržaju određenog komuniciranja na njenoj teritoriji, koji se prometuju preko računarskih sistema.

2. U slučajevima kada članica, zbog principa koji postoje u njenom nacionalnom pravnom sistemu, ne može da usvoji mjere iz stava 1 tačka a ovog člana, može umjesto toga da usvoji zakonodavne i druge mjere koje su potrebne da bi omogućila prikupljanje ili snimanje u realnom vremenu podataka koji potiču iz sadržaja određenih komuniciranja na njenoj teritoriji kroz primjenu tehničkih uređaja koji se nalaze na toj teritoriji.

3. Svaka članica će usvojiti zakonodavne i druge mjere koje su potrebne da bi obavezala davaoca usluga da kao povjerljivu, čuva činjenicu o primjeni svih mjera predviđenih u ovom članu, kao i tajnost svih podataka.

4. Na ovlaštenja i procedure iz ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 14 i 15 ove Konvencije.

Dio 3 - Nadležnost

Član 22

Nadležnost

1. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi uspostavila svoju nadležnost nad svim djelima ustanovljenim u skladu sa čl. 2 do 11 ove Konvencije, u slučaju kada je djelo izvršeno:

a) na teritoriji te članice;

b) na brodu pod zastavom te članice;

c) u vazduhoplovu koji je registrovan na osnovu zakona te članice; ili

d) od strane njenog državljanina, ukoliko je djelo kažnjivo po krivičnim zakonima one teritorije na kojoj je izvršeno, ili ukoliko je djelo izvršeno van teritorijalne nadležnosti bilo koje države.

2. Svaka članica može rezervisati pravo da ne primjenjuje, ili da samo u određenim slučajevima ili pod određenim okolnostima, primjenjuje pravila o nadležnosti iz stava 1 tačka b, c i d ovog člana ili u nekom drugom dijelu tog teksta.

3. Svaka članica će usvojiti takve zakonodavne i ostale neophodne mjere da bi nakon zahtjeva za ekstradiciju uspostavila svoju nadležnost nad djelima iz člana 24 stav 1 ove Konvencije, u slučajevima kada se osumnjičeni počinitelj nalazi na njenoj teritoriji, a članica ga samo na osnovu njegovog ili njenog državljanstva, ne izruči drugoj članici.

4. Ova Konvencija ne isključuje krivičnu nadležnost koja se vrši u skladu sa nacionalnim pravom.

5. U slučaju kada više članica zahtijeva nadležnost nad djelom, ustanovljenu u skladu sa ovom Konvencijom, umiješane članice će se međusobno konsultovati da bi odredile čija nadležnost je za postupak najpogodnija.

Poglavlje III - Međunarodna saradnja

Dio 1 - Opšti principi

Odjeljak 1 - Opšti principi koji se odnose na međunarodnu saradnju

Član 23

Opšti principi koji se odnose na međunarodnu saradnju

Članice će saradivati međusobno u najvećem mogućem stepenu, u skladu sa odredbama ove Konvencije, kroz primjenu relevantnih međunarodnih dokumenata o međunarodnoj saradnji u krivičnim stvarima, kroz dogovore sklopljene na bazi jednakog ili recipročnog zakonodavstva i u skladu sa nacionalnim pravima, u svrhu istrage ili procedura koje se odnose na krivična djela u vezi računarskih sistema i podataka, ili u svrhu prikupljanja dokaza u elektronskom obliku.

Odjeljak 2 - Principi koji se odnose na ekstradiciju

Član 24

Ekstradicija

1. a) Ovaj član odnosi se na ekstradiciju koja se vrši između članica za krivična djela ustanovljena u skladu sa čl. 2 do 11 ove Konvencije, pod uslovom da su ona po zakonima obje članice kažnjiva zatvorskom kaznom od najmanje godinu dana ili strožijom kaznom.

b) U slučaju kada se može primijeniti različita minimalna kazna na osnovu dogovora sklopljenog na bazi jednakog ili recipročnog zakonodavstva, ili na osnovu ugovora o ekstradiciji, uključujući tu i Evropsku konvenciju o ekstradiciji (ETS No. 24), koji se primjenjuju na dvije ili više članica, primijenit će se minimalna kazna predviđena tim dogovorima ili ugovorima.

2. Za krivična djela iz stava 1 ovog člana smatraće se da spadaju u grupu djela koja podliježu ekstradiciji u svakom ugovoru o ekstradiciji koji postoji između dvije ili više članica. Članice se obavezuju da u svaki ugovor o ekstradiciji, koji će biti zaključen između dvije članice ili više njih, ta djela uključe u grupu djela koja podliježu ekstradiciji.

3. Kad članica koja ekstradiciju uslovljava postojanjem odgovarajućeg ugovora primi zahtjev za izručenje od druge članice sa kojom nema ugovor o ekstradiciji, ona može ovu Konvenciju smatrati kao pravni osnov za izručenje za svako krivično djelo iz stava 1 ovog člana.

4. Članice koje izručenje ne uslovljavaju postojanjem odgovarajućeg ugovora će krivična djela iz stava 1 ovog člana smatrati za djela koja podliježu ekstradiciji između tih članica.

5. Ekstradicija će biti podložna uslovima koji su predviđeni zakonima zamoljene članice ili važećim ugovorima o ekstradiciji, uključujući tu i razloge na osnovu kojih zamoljena članica može da odbije ekstradiciju.

6. Ukoliko se ekstradicija za krivično djelo iz stava 1 ovog člana odbije samo na osnovu državljanstva lica čije se izručenje traži, ili zato što zamoljena članica smatra da ima nadležnost nad tim djelom, zamoljena članica će na zahtjev članice koja podnosi zahtjev, predstaviti slučaj svojim nadležnim organima u svrhu krivičnog gonjenja i blagovremeno će članici koja traži, saopštiti krajnji ishod. Navedeni nadležni organi će donijeti svoju odluku, sprovede istragu i druge procedure na isti način po zakonima te članice kao u slučaju bilo kog drugog djela slične prirode.

7. a) Svaka članica će, prilikom potpisivanja ili prilikom deponovanja njenih instrumenata potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, dostaviti Generalnom sekretaru Savjeta Evrope ime i adrese svih ustanova koje su u slučaju nepostojanja ugovora odgovorne za podnošenje ili slanje zahtjeva za ekstradiciju ili pritvor.

b) Generalni sekretar Savjeta Evrope će formirati i ažurirati registar tih ustanova koje članice imenuju. Svaka članica će se starati da detalji u registru budu uvijek tačni.

Odjeljak 3 - Opšti principi međusobne pomoći

Član 25

Opšti principi međusobne pomoći

1. Članice treba da jedna drugoj pružaju međusobnu pomoć u najvećem mogućem stepenu u cilju istrage ili procedura koje se tiču kažnjivih djela u vezi računarskih sistema i podataka, ili u prikupljanju, u elektronskom obliku, dokaza za krivično gonjenje.

2. Svaka članica treba takođe, da usvoji takve zakonodavne i ostale mjere koje su potrebne da bi mogla izvršavati svoje obaveze iz čl. 27 do 35 ove Konvencije.

3. Svaka članica može, u hitnim slučajevima, da zahtijeva međusobnu pomoć ili komuniciranje u vezi toga, koristeći se ekspeditivnim načinima komuniciranja u koje spadaju faks i elektronska pošta, do onog stepena koji obezbjeđuje odgovarajući bezbjednosni nivo i autentičnost (uključujući korišćenje šifrovanja kada je potrebno), s tim što će na zahtjev zamoljene članice morati da slijedi i zvanična potvrda takvog komuniciranja. Zamoljena članica treba da prihvati takav zahtjev i da na njega odgovori isto tako ekspeditivnim načinom komuniciranja.

4. Ukoliko nije drugačije propisano u članovima ovog poglavlja, međusobna pomoć će biti podložna uslovima koji su predviđeni zakonima zamoljene članice, ili važećim ugovorima o međusobnoj pomoći, u šta spadaju i uslovi na osnovu kojih zamoljena članica može da odbije saradnju.

5. U slučajevima kada je, u skladu sa odredbama ovog poglavlja, zamoljenoj članici dozvoljeno da međusobnu saradnju uslovi postojanjem obostrane kažnjivosti, smatraće se da je taj uslov ispunjen, bez obzira da li zakoni zamoljene članice stavljaju to djelo u istu kategoriju djela ili ga označavaju istim terminima kao u članici koja zahtijeva saradnju, ukoliko činjenje koje je osnova djela u vezi kojeg se saradnja zahtijeva, predstavlja krivično djelo i po njenim zakonima.

Član 26

Neposredne informacije

1. Članica može, u granicama svog nacionalnog prava, bez prethodnog zahtjeva, da drugoj članici proslijedi informacije do kojih je došla u okviru sopstvenih istraga ukoliko smatra da bi otkrivanje takvih informacija moglo pomoći članici koja ih prima u pokretanju ili vodenju istrage ili drugih procedura koje se tiču kažnjivih djela ustanovljenih u skladu sa ovom Konvencijom, ili bi moglo voditi tome da ta članica uputi, na osnovu ovog poglavlja, zahtjev za međusobnu saradnju.

2. Prije nego što dostavi takve informacije, članica koja ih dostavlja može zahtijevati da one budu čuvane u tajnosti ili da se mogu koristiti samo pod određenim uslovima. Ukoliko članica koja prima informacije ne može da prihvati takav zahtjev, ona mora o tome da obavijesti članicu koja dostavlja informacije, koja će nakon toga odlučiti da li će ipak da proslijedi informacije. Ukoliko članica prihvati informacije pod određenim uslovima, ti uslovi će za nju biti obavezujući.

Odjeljak 4 - Procedure koje se odnose na zahtjeve za uzajamnu pomoć u slučaju nepostojanja važećih međunarodnih sporazuma

Član 27

Procedure koje se odnose na zahtjeve za uzajamnu pomoć u slučaju nepostojanja važećih međunarodnih sporazuma

1. Ukoliko ne postoji ugovor ili sporazum o uzajamnoj pomoći na osnovu jednakog ili recipročnog prava, koji je na snazi između članice koja upućuje zahtjev i članice kojoj je zahtjev upućen, primjenjivaće se odredbe st. 2 do 9 ovog člana. Odredbe ovog člana neće se primjenjivati ukoliko postoji takav ugovor, dogovor ili zakonodavstvo, izuzev ako se te članice saglase da umjesto toga primjenjuju ovaj član ili njegov dio.

2. a) Svaka članica će imenovati centralni ovlašćeni organ ili organe koji će biti odgovorni za slanje zahtjeva za uzajamnu pomoć, odgovaranje na njih, njihovo izvršavanje ili prosljeđivanje organima nadležnim za njihovo izvršenje.

b) Centralni organi će međusobno komunicirati direktno.

c) Svaka članica će prilikom potpisivanja ili deponovanja njenih instrumenata potvrđivanja, prihvatanja ili pristupanja, dostaviti Generalnom sekretaru Savjeta Evrope imena i adrese ovlašćenih organa imenovanih u skladu sa ovim stavom.

d) Generalni sekretar Savjeta Evrope će oformiti registar centralnih ovlašćenih organa koje imenuju članice i održavaće ga ažurnim. Svaka članica ima obavezu da registru dostavlja tačne podatke.

3. Zahtjevi za međusobnu pomoć na osnovu ovog člana izvršavaće se u skladu sa procedurama koje odredi članica koja upućuje zahtjev, izuzev ukoliko one nijesu kompatibilne sa zakonima zamoljene članice.

4. Zamoljena članica može, pored osnova za odbijanje iz člana 25 stav 4 ove Konvencije, odbiti pomoć u sljedećim slučajevima:

a) ukoliko se zahtjev odnosi na djelo koje zamoljena članica smatra za političko ili za djelo koje je povezano sa političkim djelom; ili

b) ukoliko smatra da izvršenje zahtjeva može ugroziti njen suverenitet, bezbjednost, javni poredak ili druge bitne interese.

5. Zamoljena članica može da odloži izvršenje zahtjeva ukoliko bi ono ugrozilo krivičnu istragu ili procedure koje sprovode njeni organi.

6. Prije odbijanja ili odlaganja izvršenja zahtjeva, zamoljena članica će, nakon eventualne konsultacije sa članicom koja upućuje zahtjev, razmotriti da li se zahtjevu može udovoljiti djelimično ili će izvršenje zahtjeva vezati za ispunjenje određenih uslova.

7. Zamoljena članica će hitno obavijestiti članicu koja upućuje zahtjev o ishodu izvršenja zahtjeva za pomoć. Ukoliko se zahtjev odbija ili odlaže, moraju se navesti razlozi odbijanja ili odlaganja. Zamoljena članica će takođe članicu koja upućuje zahtjev obavijestiti o svakom razlogu koji onemogućava izvršenje zahtjeva ili će vjerovatno u značajnoj mjeri odložiti izvršenje.

8. Članica koja upućuje zahtjev može tražiti da zamoljena članica čuva tajnost kako samog zahtjeva tako i sadržaja zahtjeva, koji je podnjet u skladu sa ovim poglavljem, do stepena koji je neophodan da bi se zahtjev mogao izvršiti. Ukoliko zamoljena članica ne može da ispuni kriterijum tajnosti, ona treba odmah o tome da obavijesti članicu koja upućuje zahtjev, koja će zatim odlučiti da li će zahtjev uprkos tome proslijediti na izvršenje.

9. a) U hitnim slučajevima, zahtjev za uzajamnu pomoć ili komuniciranje u vezi nje, mogu uputiti sudske vlasti članice koja upućuje zahtjev direktno odgovarajućim vlastima zamoljene članice. U takvim slučajevima istovremeno treba, preko centralnog organa članice koja upućuje zahtjev poslati kopiju zahtjeva centralnom organu zamoljene članice.

b) Svaki zahtjev ili komuniciranje po ovom stavu mora se sprovesti kroz Međunarodnu organizaciju kriminalističke policije (Interpol).

c) Ako je zahtjev podnjet u skladu sa tačkom a ovog stava ali ovlašćeni organ nije kompetentan da riješi zahtjev, on će zahtjev proslijediti nacionalnim ustanovama koje su za to kompetentne i o tome direktno obavijestiti članicu koja upućuje zahtjev.

d) Zahtjevi ili komuniciranje na osnovu ovog stava koji za sobom ne povlače mjere prisile mogu nadležni organi članice koja upućuje zahtjev proslijediti direktno nadležnim organima zamoljene članice.

e) Svaka članica može, prilikom potpisivanja ili prilikom deponovanja njenih instrumenata potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, obavijestiti Generalnog sekretara Savjeta Evrope da, zbog efikasnosti, zahtjevi učinjeni na osnovu ovog stava moraju biti upućeni njenom centralnom ovlašćenom organu.

Član 28

Tajnost i ograničenja korišćenja

1. Kada između članice koja upućuje zahtjev i zamoljene članice ne postoji važeći ugovor ili sporazum o uzajamnom pomaganju na bazi jednakog ili recipročnog prava, primjenjivaće se odredbe ovog člana. Odredbe ovog člana se neće primjenjivati ukoliko takav ugovor ili sporazum ili odgovarajuće zakonodavstvo postoji, izuzev ako se članice saglase da umjesto njih primjenjuju ovaj član u cjelini ili djelimično.

2. Zamoljena članica može zahtijevano snabdijevanje informacijama ili materijalima usloviti ispunjenjem sljedećih uslova:

a) da se sačuva tajnost ukoliko se zahtjevu za pomoć ne može izaći u susret,

b) da se ono ne koristi za druge istrage ili procedure osim onih koje su navedene u zahtjevu.

3. Ukoliko članica koja zahtjeva pomoć ne može da ispuni uslov iz stava 2 ovog člana, ona treba odmah o tome da obavijesti drugu članicu, koja će zatim da odluči da li će i pored toga da dostavi informacije. Ako članica koja zahtjeva pomoć prihvati uslov, ona je obavezna da ga ispuni.

4. Svaka članica koja dostavlja informacije ili materijale pod uslovom iz stava 2 ovog člana, može zahtijevati od druge članice da objasni, u vezi tog uslova, u koju će svrhu te informacije ili materijale da upotrijebi.

Dio 2 - Specifične odredbe

Odjeljak 1 - Uzajamna pomoć u odnosu na privremene mjere

Član 29

Brzo čuvanje računarskih podataka

1. Svaka članica može od druge članice zahtijevati da naredi ili na neki drugi način obezbijedi brzo čuvanje podataka koji su uskladišteni korišćenjem računarskog sistema koji se nalazi na teritoriji te druge članice i u vezi kojih članica koja zahtijeva ima namjeru da zatraži uzajamnu pomoć u cilju pretrage ili slične forme pristupa tim podacima, njihovog oduzimanja, obezbjeđivanja ili otkrivanja.

2. Zahtjev za čuvanje podataka podnijet na osnovu stava 1 ovog člana sadrži:

- a) organ koji zahtijeva čuvanje podataka;
- b) djelo koje je predmet krivične istrage ili postupka i sažet rezime činjenica u vezi toga;
- c) opis uskladištenih računarskih podataka koje treba čuvati i njihove povezanosti sa djelom;
- d) sve raspoložive podatke u cilju identifikacije lica koje posjeduje odnosno čuva, uskladištene računarske podatke, kao i podatke o lokaciji računarskog sistema;
- e) razlog zbog kojeg je neophodno da se podaci čuvaju; i
- f) izjava namjere članice da podnese zahtjev za uzajamnu pomoć u cilju pretraživanja ili sličnu formu pristupa računarskim podacima, njihovog oduzimanja, obezbjeđivanja ili otkrivanja.

3. Nakon prijema zahtjeva druge članice, zamoljena članica treba da preduzme sve mjere koje su neophodne da bi ekspeditivno, u skladu sa nacionalnim pravom, čuvala tražene podatke. U odgovoru na zahtjev ne smije se kao uslov za sprovođenje čuvanja podataka zahtijevati postojanje obostrane kažnjivosti.

4. Članica koja, u vezi drugih djela osim onih ustanovljenih u čl. 2 do 11 ove Konvencije, svoj odgovor na zahtjev za uzajamnu pomoć u cilju pretraživanja ili sličnog oblika pristupa računarskim podacima, njihovog oduzimanja ili sličnog obezbjeđivanja ili otkrivanja, uslovljava postojanjem obostrane kažnjivosti, rezerviše pravo da odbije zahtjev za čuvanje podataka u slučajevima kada ima osnova da smatra da u vrijeme otkrivanja podataka zahtjev za postojanjem obostrane kažnjivosti neće biti ispunjen.

5. Osim toga, zahtjev za čuvanje podataka može biti odbijen samo u sljedećim slučajevima:

- a) kada se zahtjev odnosi na djelo koje zamoljena članica smatra političkim djelom ili smatra da je u vezi sa političkim djelom, ili
- b) kada zamoljena članica smatra da izvršenje zahtjeva može ugroziti njen suverenitet, bezbjednost, javni red ili druge bitne interese.

6. U slučaju kada zamoljena članica smatra da bi čuvanjem onemogućila buduću dostupnost podataka ili smatra da bi time ugrozila tajnost ili druge aspekte istrage koju vodi članica koja zahtjev upućuje, ona mora o tome odmah obavijestiti članicu koja zahtjev upućuje, koja će zatim da odluči da li će i pored toga tražiti ispunjenje svog zahtjeva.

7. Svako čuvanje obavljeno na zahtjev iz stava 1 ovog člana biće izvršeno u trajanju ne manjem od 60 dana da bi se članici koja zahtjev upućuje omogućilo da podnese zahtjev za pretraživanje ili sličan oblik pristupa računarskim podacima, njihovo oduzimanje ili slično obezbjeđivanje ili otkrivanje. Nakon prijema tog zahtjeva, podaci će se čuvati do ishoda tog zahtjeva.

Član 30

Brzo otkrivanje čuvanih podataka o prometu

1. Ukoliko zamoljena članica, prilikom izvršavanja zahtjeva za čuvanjem podataka o prometu u vezi sa određenim komuniciranjem, učinjenog na osnovu člana 29 ove Konvencije, otkrije da je davalac usluga iz druge države umiješan u promet tog komuniciranja, zamoljena članica će odmah članici koja je zahtjev uputila otkriti dovoljno podataka o prometu i putanju kojom je komuniciranje obavljeno da bi se taj davalac usluga mogao identifikovati.

2. Otkrivanje podataka o prometu u skladu sa stavom 1 ovog člana može se odbiti samo u sljedećim slučajevima:

- a) ukoliko se zahtjev odnosi na djelo koje zamoljena članica smatra za političko ili za djelo koje je povezano sa političkim djelom; ili
- b) ukoliko zamoljena članica smatra da izvršenje zahtjeva može ugroziti njen suverenitet, bezbjednost, javni poredak ili druge bitne interese.

Odjeljak 2 - Uzajamna pomoć u vezi sa istragom

Član 31

Uzajamna pomoć u vezi pristupanja uskladištenim računarskim podacima

1. Svaka članica može zahtijevati od druge članice da pretraži ili na sličan način pristupi, oduzme ih ili na sličan način obezbijedi i otkrije podatke uskladištene korišćenjem računarskih sistema koji se nalaze na teritoriji zamoljene članice, uključujući tu i podatke koji su čuvani u skladu sa članom 29 ove Konvencije.

2. Zamoljena članica treba da odgovori na zahtjev primjenjujući međunarodne instrumente, sporazume i zakone iz člana 23 ove Konvencije, i u skladu sa ostalim relevantnim odredbama ovog poglavlja.

3. Na zahtjev treba brzo odgovoriti ukoliko:

- a) postoji osnovana sumnja da su relevantni podaci veoma podložni gubitku ili modifikovanju; ili
- b) instrumenti, sporazumi i zakoni iz stava 2 ovog člana i inače nalažu ubrzanu saradnju.

Član 32

Prekogranični pristup uskladištenim računarskim podacima uz pristanak ili u slučaju kada su oni javni

Članica može, bez ovlašćenja druge članice:

a) da pristupi javno dostupnim (otvorenim), uskladištenim računarskim podacima, bez obzira gdje se podaci geografski nalaze; ili

b) da pristupi računarskim podacima ili da preko računarskog sistema koji se nalazi na njenoj teritoriji primi uskladištene računarske podatke koji se nalaze na teritoriji druge članice, ukoliko dobije legalan i dobrovoljni pristanak od lica koje je ovlašćeno da otkrije podatke toj članici preko računarskog sistema.

Član 33

Uzajamna pomoć u prikupljanju u realnom vremenu podataka o prometu

1. Članice treba da obezbijede uzajamnu pomoć u cilju prikupljanja u realnom vremenu podataka o prometu koji se odnose na određena komuniciranja na teritoriji jedne od njih koja su obavljena preko računarskih sistema. Na osnovu određenja iz stava 2 ovog člana, pomoć će se vršiti u skladu sa uslovima i procedurama predviđenim u nacionalnom pravu.

2. Svaka članica treba da pruži takvu pomoć barem u slučaju onih krivičnih djela za koje bi prikupljanje podataka o prometu u realnom vremenu bilo moguće u sličnom domaćem slučaju.

Član 34

Uzajamna pomoć u presrijetanju podataka iz sadržaja koji se prometi

Članice treba da obezbijede uzajamnu pomoć u cilju prikupljanja ili snimanja u realnom vremenu podataka iz sadržaja određenih komuniciranja koja se prenose preko računarskih sistema, do stepena koji dozvoljavaju važeći ugovori i nacionalno pravo.

Odjeljak 3 - Mreža tipa 24/7

Član 35

Mreža tipa 24/7

1. Svaka članica treba da odredi mjesto za kontakte koje će biti dostupno 24 sata, svih sedam dana u nedjelji, da bi omogućila momentalnu pomoć u svrhu istrage ili prilikom procesuiranja krivičnih djela koja se odnose na računarske sisteme i računarske podatke, ili radi prikupljanja dokaza za krivična djela u elektronskom obliku. Ta pomoć treba da obuhvati, ili, ukoliko to nacionalno pravo i pravna praksa dozvoljavaju, da neposredno omogući:

- a) davanje tehničkih savjeta
- b) čuvanje podataka u skladu sa čl. 29 i 30 ove Konvencije, i
- c) prikupljanje dokaza, davanje informacija pravnog karaktera i lociranje osumnjičenih.

2. a) Mjesto za kontakte svake članice mora raspolagati mogućnostima dovoljnim da može brzo prometiti komuniciranje sa mjestom kontakta druge članice.

b) Ukoliko mjesto za kontakte koje je odredila jedna članica nije dio ovlašćenih organa koji su zaduženi za međunarodnu uzajamnu pomoć ili ekstradiciju, to mjesto za kontakte mora da garantuje da sa tim organima može brzo da saraduje.

3. Svaka članica treba da obezbijedi uvježbano i obučeno osoblje da bi mreža mogla da funkcioniše.

Poglavlje IV - Završne odredbe

Član 36

Potpisivanje i stupanje na snagu

1. Ova Konvencija otvorena je za potpis za države članice Savjeta Evrope i za države koje nijesu članice, a koje su učestvovala u njenoj izradi.

2. Ova Konvencija podliježe potvrđivanju, prihvatanju ili odobrenju. Instrumenti potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja biće deponovani kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope.

3. Ova Konvencija će stupiti na snagu prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon isteka roka od tri mjeseca od datuma kada pet država, od kojih su najmanje tri članice Savjeta Evrope, daju saglasnost da se obavežu ovom Konvencijom u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

4. Za svaku državu potpisnicu koja naknadno izrazi svoj pristanak da se obaveže Konvencijom, ona će stupiti na snagu prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon isteka roka od tri mjeseca od datuma kada je ona dala saglasnost da se obaveže ovom Konvencijom u skladu sa odredbama st. 1 i 2 ovog člana.

Član 37

Pristupanje konvenciji

1. Nakon stupanja na snagu ove Konvencije, Komitet ministara Savjeta Evrope, nakon konsultovanja sa državama potpisnicama ove Konvencije i dobijanja njihovog jednoglasnog pristanka, može da pozove svaku državu koja nije članica Savjeta i koja nije učestvovala u izradi, da pristupi ovoj Konvenciji. Odluka o tome donosi se većinom predviđenom članom 20 tačkom d Statuta Savjeta Evrope i jednoglasnim izglasavanjem od strane predstavnika država članica koje su ovlašćene da prisustvuju Komitetu ministara.

2. Za svaku državu koja ovoj Konvenciji pristupa u skladu sa stavom 1 ovog člana, ona će stupiti na snagu prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon isteka roka od tri mjeseca od datuma deponovanja instrumenta pristupanja kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 38

Teritorijalna primjena

1. Svaka država može, u trenutku potpisivanja ili prilikom deponovanja svojih instrumenata potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, da definiše teritoriju ili teritorije na kojima će se ova Konvencija primjenjivati.

2. Svaka država može, kasnije, izjavom upućenom Generalnom sekretaru Savjeta Evrope da primjenjivanje ove Konvencije proširi na bilo koju drugu teritoriju navedenu u izjavi. U odnosu na tu teritoriju, ova Konvencija će stupiti na snagu prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon isteka roka od tri mjeseca od datuma kada je Generalni sekretar izjavu primio.

3. Svaka izjava koja je data na osnovu dva prethodna stava može biti, u odnosu na svaku teritoriju navedenu u takvoj izjavi, povučena na osnovu obavještenja upućenog Generalnom sekretaru Savjeta Evrope. Povlačenje izjave stupiće na snagu prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon isteka roka od tri mjeseca od datuma kada je Generalni sekretar primio takvo obavještenje.

Član 39

Dejstvo konvencije

1. Svrha ove Konvencije je da dopuni multilateralne ili bilateralne ugovore ili sporazume između članica, uključujući sljedeće odredbe:

- Evropska konvencija o ekstradiciji, koja je bila otvorena za potpisivanje 13. decembra 1957. u Parizu (ETS No. 24);

- Evropska konvencija o međusobnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, koja je bila otvorena za potpisivanje 20. aprila 1959. u Strazburu (ETS No. 30);

- Dodatni protokol Evropske konvencije o međusobnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, koja je bila otvorena za potpisivanje 17. marta 1978. u Strazburu (ETS No. 99).

2. Ukoliko su dvije ili više članica već zaključile sporazum ili ugovor o pitanjima na koja se odnosi ova Konvencija, ili su na drugi način uredile svoje odnose u vezi tih pitanja, ili ukoliko to u budućnosti urade, one će moći, takođe, da primijenjuju taj sporazum ili ugovor. Međutim, ukoliko članice uredi svoje odnose u vezi pitanja na koja se odnosi ova Konvencija drugačije nego što je njom predviđeno, one to mogu sprovesti na način koji nije u suprotnosti sa ciljevima i principima ove Konvencije.

3. Ništa u ovoj Konvenciji ne smije uticati na druga prava, ograničenja, obaveze i odgovornosti članica.

Član 40

Izjave

Svaka članica ove Konvencije može, pisanom izjavom upućenom Generalnom sekretaru Savjeta Evrope prilikom potpisivanja ili prilikom deponovanja svojih instrumenata potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, da izjavi da će iskoristiti mogućnost zahtjevanja dodatnih elemenata iz čl. 2, 3, člana 6 stav 1 tačka b, čl. 7, člana 9 stav 3 i člana 27 stav 9 tačka e ove Konvencije.

Član 41

Federalna klauzula

1. Federalna država može da rezerviše pravo da preuzme one obaveze po poglavlju II ove Konvencije koje su u skladu sa osnovnim principima na kojima se zasniva veza njene centralne vlade i konstitutivnih država ili drugih sličnih teritorijalnih jedinica, pod uslovom da i pored toga ima mogućnost da saraduje u skladu sa odredbama poglavlja III ove Konvencije.

2. Kada u skladu sa stavom 1 ovog člana rezerviše pravo, federalna država ne smije da primijeni uslove takve rezerve da bi isključila ili bitno umanjila svoje obaveze da sprovede mjere predviđene u poglavlju II ove Konvencije. Ukupno gledajući, ona mora da obezbijedi široko i efikasno sprovođenje zakona u pogledu tih mjera.

3. U pogledu odredbi ove Konvencije, čija primjena potpada pod nadležnost konstitutivnih država ili drugih sličnih teritorijalnih jedinica koje ustavni sistem federacije ne obavezuje da preduzmu zakonodavne mjere, federalna vlada će informisati nadležne organe tih država o navedenim odredbama prilažući svoje povoljno mišljenje o njima, podstičući ih da preduzmu potrebne mjere da bi te odredbe sproveli.

Član 42

Rezerve

Svaka država može, pisanom izjavom upućenom Generalnom sekretaru Savjeta Evrope, prilikom potpisivanja ili prilikom deponovanja svojih instrumenata potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, da izjavi da će koristiti rezervu, odnosno rezerve predviđene u članu 4 stav 2, članu 6 stav 3, članu 9 stav 4, članu 10 stav 3, članu 11 stav 3, članu 14 stav 3, članu 22 stav 2, članu 29 stav 4 i članu 41 stav 1 ove Konvencije. Nikakve druge rezerve se ne mogu staviti.

Član 43

Status i povlačenje rezerve

1. Članica koja stavi rezervu u skladu sa članom 42 ove Konvencije, može u cjelini ili djelimično da je povuče na osnovu pisanog obavještenja upućenog Generalnom sekretaru. Takvo povlačenje stupa na snagu na dan kada je Generalni sekretar primio obavještenje. Ukoliko je u obavještenju navedeno da će

povlačenje rezerve stupiti na snagu na dan određen u obavještenju, a taj datum dolazi nakon dana kada je Generalni sekretar primio obavještenje, povlačenje će stupiti na snagu tog kasnijeg datuma.

2. Članica koja je stavila rezervu u skladu sa članom 42 ove Konvencije, može da povuče takvu rezervu, djelimično ili u cjelosti, čim okolnosti to dozvole.

3. Generalni sekretar Savjeta Evrope može periodično da konsultuje članice koje su stavile jednu ili više rezervi iz člana 42 ove Konvencije, u vezi mogućnosti povlačenja tih rezervi.

Član 44

Amandmani

1. Svaka članica može predložiti amandmane na ovu Konvenciju, koje će Generalni sekretar Savjeta Evrope prosljediti državama članicama Savjeta Evrope, državama koje nisu članice a koje su učestvovali u izradi ove Konvencije, kao i svakoj državi koja je pristupila ili je pozvana da pristupi ovoj Konvenciji u skladu sa članom 37 ove Konvencije.

2. Svaki amandman koji članica predloži biće dostavljen Evropskom komitetu za pitanja kriminala (CDPC), koji će svoje mišljenje o predloženom amandmanu podnijeti Komitetu ministara.

3. Komitet ministara će razmotriti predloženi amandman i mišljenje koje je podnio Evropski komitet za pitanja kriminala (CDPC), i nakon konsultacija sa državama koje nisu članice ove Konvencije, može da usvoji amandman.

4. Tekst svakog amandmana koji usvoji Komitet ministara u skladu sa stavom 3 ovog člana, biće dostavljen svim članicama na usvajanje.

5. Svaki amandman koji je usvojen u skladu sa stavom 3 ovog člana stupiće na snagu tridesetog dana od datuma kada sve članice budu obavijestile Generalnog sekretara o njegovom prihvatanju.

Član 45

Rješavanje sporova

1. Evropski komitet za pitanja kriminala (CDPC) mora biti informisan u vezi tumačenja i primjene ove Konvencije.

2. U slučaju nastanka spora između članica u pogledu tumačenja i primjene ove Konvencije, članice će pokušati da kroz pregovore ili na drugi miran način spor riješe, u šta spada i podnošenje spora Evropskom komitetu za pitanja kriminala (CDPC), arbitražnom sudu čije će odluke biti obavezujuće za te članice, ili Međunarodnom sudu pravde, što zavisi od međusobnog dogovora članica koje su u sporu.

Član 46

Konsultacije članica

1. Članice će se međusobno povremeno konsultovati sa ciljem da olakšaju:

a) efikasnu upotrebu i primjenu ove Konvencije, uključujući identifikaciju svih problema u vezi toga, kao i efekte svake izjave ili rezerve učinjene po ovoj Konvenciji;

b) razmjenu informacija o važnim pravnim, političkim ili tehnološkim unapređenjima koji su važni za računarski kriminal i prikupljanje dokaza u elektronskom obliku;

c) razmatranje eventualnih dopuna ili poboljšanja ove Konvencije.

2. Evropski komitet za pitanja kriminala (CDPC) će biti povremeno obavještan o rezultatima konsultacija iz stava 1 ovog člana.

3. Evropski komitet za pitanja kriminala (CDPC) će, po potrebi, pružiti pomoć u konsultacijama iz stava 1 ovog člana i preduzeti neophodne mjere da bi pomogao članicama u njihovim naporima da dopune i poboljšaju ovu Konvenciju. Najkasnije tri godine nakon stupanja na snagu ove Konvencije, Evropski komitet za pitanja kriminala (CDPC) će, u saradnji sa članicama, obaviti razmatranje svih odredbi ove Konvencije i ukoliko bude potrebno, preporučiti odgovarajuće amandmane.

4. Troškove u vezi sa stavom 1 ovog člana snosiće članice na način na koji same odrede osim u slučaju kada ih preuzme Savjet Evrope.

5. U izvršavanju svojih funkcija po ovom članu, članicama će pomagati sekretarijat Savjeta Evrope.

Član 47

Otkazivanje

1. Svaka članica može u bilo koje vrijeme da otkáže ovu Konvenciju na osnovu pisanog obavještenja upućenog Generalnom sekretaru Savjeta Evrope.

2. Takvo otkazivanje postaće punovažno prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon isteka roka od tri mjeseca od datuma kada je Generalni sekretar primio obavještenje.

Član 48

Obavještanje

Generalni sekretar Savjeta Evrope obavještaće države članice Savjeta Evrope, države koje nijesu članice Savjeta Evrope a koje su učestvovale u izradi ove Konvencije, kao i svaku državu koja je pristupila ovoj Konvenciji ili je pozvana da joj pristupi, o sljedećem:

- a) svakom potpisivanju;
- b) deponovanju svih instrumenata potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja;
- c) svakom datumu stupanja na snagu ove Konvencije u skladu sa čl. 36 i 37 ove Konvencije;
- d) svakoj izjavi datoj u skladu sa članom 40 ili rezervi učinjenoj u skladu sa članom 42 ove Konvencije;
- e) svakom drugom postupku, obavještenju ili komuniciranju koji se odnose na ovu Konvenciju;

Potvrđujući navedeno, dolje potpisani, propisno za to ovlašćeni, potpisali su ovu Konvenciju.

Sačinjeno u Budimpešti, 23. novembra 2001. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako autentična, u jednoj kopiji koja će biti deponovana u arhivu Savjeta Evrope. Ovjerenu kopiju će Generalni sekretar Savjeta Evrope proslijediti svakoj državi članici Savjeta Evrope, državama koje nijesu članice Savjeta Evrope a koje su učestvovale u izradi ove Konvencije, kao i svakoj državi koja je pozvana da joj pristupi.

Član 3

Prilikom predaje instrumenata o potvrđivanju, Crna Gora će u skladu sa članom 9 stav 4 Konvencije, a u vezi člana 9 stav 1 tačka e Konvencije izraziti sljedeću rezervu:

"Crna Gora izjavljuje da nabavljanje dječije pornografije preko računarskih sistema za sebe i druga lica i da posjedovanje dječije pornografije u računarskom sistemu ili na medijima za smještanje računarskih podataka neće smatrati krivičnim djelom u slučaju kada je osoba koja se prikazuje na tim materijalima navršila četrnaest godina i dala svoj pristanak".

Član 4

Prilikom predaje instrumenata o potvrđivanju, Crna Gora će u skladu sa članom 9 stav 4 Konvencije, a u vezi člana 9 stav 2 tačka b ove Konvencije izraziti sljedeću rezervu:

"Crna Gora izjavljuje da dječijom pornografijom neće smatrati materijale koji vizuelno prikazuju lice po čijem se izgledu može zaključiti da je maloljetno, koje učestvuje u eksplicitnom seksualnom činu kako je navedeno u članu 9 stav 2 tačka b ove Konvencije".

Član 5

Prilikom predaje instrumenata o potvrđivanju, Crna Gora će u skladu sa članom 14 stav 3 Konvencije, a u vezi člana 20 Konvencije izraziti sljedeću rezervu:

"Crna Gora izjavljuje da će mjere iz člana 20 Konvencije primjenjivati samo na osnovu odluke nadležnog crnogorskog suda, ako je to neophodno za vođenje krivičnog postupka ili iz razloga bezbjednosti Crne Gore".

Član 6

Prilikom predaje instrumenata o potvrđivanju, Crna Gora će u skladu sa članom 24 stav 7 Konvencije, dati sljedeću izjavu:

"Crna Gora određuje da je organ nadležan za podnošenje ili slanje zahtjeva za ekstradiciju u odsustvu sporazuma - Ministarstvo pravde Crne Gore, ulica: Vuka Karadžića broj 3, 81 000 Podgorica. Organ nadležan za podnošenje ili slanje zahtjeva za pritvor je NCB Interpol-a Podgorica, ulica: Bulevar Svetog Petra Cetinjskog broj 22, 81 000 Podgorica."

Član 7

Prilikom predaje instrumenata o potvrđivanju, Crna Gora će u skladu sa članom 27 stav 2 Konvencije, dati sljedeću izjavu:

"Crna Gora određuje da je organ nadležan za slanje zahtjeva za uzajamnu pomoć, odgovaranje na njih, njihovo izvršenje ili prosleđivanje organima nadležnim za njihovo izvršenje u odsustvu sporazuma - Ministarstvo pravde Crne Gore, ulica: Vuka Karadžića broj 3, 81 000 Podgorica".

Član 8

Prilikom predaje instrumenata o potvrđivanju, Crna Gora će u skladu sa članom 35 stav 1 Konvencije, dati izjavu o osobi određenoj za kontakte.

Član 9

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore-Međunarodni ugovori".

SU-SK Broj 01-469/5

Podgorica, 13. oktobra 2009. godine

Skupština Crne Gore 24. saziva

Predsjednik,
Ranko Krivokapić, s.r.